

Invocavit, 1. března 2009

Matouš 4,1-11

Tehdy byl Ježíš Duchem vyveden na poušť, aby byl pokoušen od d'ábla. Postil se čtyřicet dní a čtyřicet nocí, až nakonec vyhladověl. Tu přistoupil pokušitel a řekl mu: Jsi-li Syn Boží, řekni, ať z těchto kamenů jsou chleby. On však odpověděl: Je psáno: Nejenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst. Tu ho vezme d'ábel do svatého města, postaví ho na vrcholek chrámu a řekne mu: Jsi-li Syn Boží, vrhni se dolů; vždyť je psáno: Svým andělům dá příkaz a na ruce tě vezmou, abys nenarazil nohou na kámen! Ježíš mu pravil: Je také psáno: Nebudeš pokoušet Hospodina, Boha svého. Pak ho d'ábel vezme na velmi vysokou horu, ukáže mu všechna království světa a jejich slávu a řekne mu: Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět. Tu Ježíš odpoví: Jdi z cesty satane, neboť je psáno: Hospodinu, Bohu svému se budeš klanět a jeho jediného uctívat. V té chvíli ho d'ábel opustil, a hle, andělé přistoupili a obsluhovali ho.

Kdo z nás lidí nebyl někdy v pokušení? Nevezmi si pěknou věc, když je po ruce a nikdo se nedívá! Neřekni, co se od tebe čeká, když se tím zavdčíš! Nevyužij příležitosti ke flirtu, když je ideální situace a druhá strana tě k tomu vybízí. Odmítni lákavé jídlo nebo pití, když tě někdo přemlouvá! Podlehneš, i když víš, že se máš kvůli svému zdraví postit. Člověk velmi snadno podlehne pokušení, protože považuje tu situaci za nevinou; jenom jednou, jenom toto a už nic víc. Jenže ono to většinou člověka vtáhne a už v tom jedeme a nedokážeme ten neblahý pohyb zastavit. **„Každý z nás bývá pokoušen, sváděn od své vlastní žádostivosti. Žádostivost pak počne a porodí hřích, a dokonáný hřích plodí smrt (Jk 1,14n).“** Ježíš na tom nebyl jinak než kdokoli z nás. Trpěl stejnými slabostmi a byl pokoušen stejně jako my (Žd 4,15). Ale nedopustil se hříchu. Nebylo to však vždycky snadné. Náš dnešní příběh mluví o jeho pokušení na poušti.

Se srdcem naplněným čerstvou radostí, že se k němu Bůh přiznal jako ke svému Synu, jde Ježíš na pusté místo. Na poušť se náboženští lidé chodili modlit, na poušti si Hospodin namlouval Izraele. Člověk je tam sám se sebou i s Pánem Bohem. Ježíše sem vede Boží Duch. Zde se má připravit na svoji cestu spásy světa. Postí se čtyřicet dní a čtyřicet nocí, modlí se a přemýšlí. A nakonec dostane hlad. V tu chvíli k němu přistoupí pokušitel, d'ábel. Kdo to vlastně je? Můžeme ho považovat za duchovní osobu nebo je to nějaká negativní složka lidské bytosti, kterou v sobě každý nosíme? V Bibli není d'ábel nebo satan systematicky popisován, takže ten obraz pokušitele není úplně jednoznačný. Jakub například přičítá pokušení naší vlastní žádostivosti, Pavel zase mluví o vládci nadzemských mocí, který působí v synech vzpoury. V žádném případě není radno si s ním zahrávat ani ho zesměšňovat karikaturou čerta. Obecně můžeme říct, že satan je nadosobní síla zla, lépe vyjádřeno armáda zla, která na sebe bere nejrůznější podoby a působí mnoha způsoby. Je tak silná, že dokáže člověka, který se jí poddal, docela zničit. Její působnost začíná u malých přestoupení a vede k těžkým závislostem, ale i ke zneužití moci, která ničí národy, zemi vesmír. S touto silou se nyní Ježíš utkává na konci své postní doby. Ona vede lidi ke vzpouře vůči svatému Bohu.

Byli jste někdy delší dobu sami? To se teprve ukáže, co v člověku je! Na jednu stranu je samota pozitivní; můžete si všechno dobře rozmyslet. Máte čas udělat si v klidu práci, u níž nechcete být rušeni. Ale po nějaké době se začnou z lidského vědomí vylupovat myšlenky, vzpomínky, sny a tužby, které se vám zdají být cizí. Tohle, že mě napadá? A ta slova, obrazy, hrubosti a vulgarismy? Je to d'ábel nebo naše horší já? Lidé, kteří se často postili, třeba mniši, prožívali nejednou útoky d'ábla a bojovali s neviditelnou silou, která je přemlouvala a nutila. Působení zla je mnohostranné. Ne nadarmo je d'ábel označován jako vládce tohoto věku.

Ježíšovo pokušení má tři fáze. U něho se nejedná o pokušení, jaká běžně přepadají nás – svádění nedržet se Božích příkázání. Ježíš je pro d'ábla velkým protivníkem a on se snaží ho odradit od

jeho cesty vykoupení světa skrze pokornou službu končící v sebeoběti. Kdyby se mu podařilo svést Ježíše, tak by zmařil plán spásy a udržel tak déle světovládu. Proto připravuje velmi rafinovaná pokušení.

1. pokušení: Máš hlad, Ježíši? Po čtyřiceti dnech bez jídla je to samozřejmé. Proč neproměnit kamení v chleby? Jsi přece Boží Syn, máš na to! Ježíš má zneužít své synovské kompetence a využít prostředků, které běžný smrtelník nemá. Vždyť synům Adama je přikázáno dobývat si chléb ze země v potu tváře. Bezpracným získáním chleba by Ježíš popřel svoji solidaritu s hříšníky. Později nasytí několik tisíc lidí z pěti chlebů a dvou ryb. Udělá zázrak; ale ne pro sebe, ale protože je mu líto lidí. A oni mají v tom neobyčejném nasycení zahlédnout, jaké to bude jednou v Božím království. Teď na poušti ale odmítá pokušení udělat zázrak kvůli vlastnímu nasycení. „Ne samým chlebem bude člověk živ, ale každým slovem vycházejícím z Božích úst.“ Ježíš samozřejmě ví, že lidé nemohou žít bez chleba. Však nás učí modlit se: „Chléb náš vezdejší dej nám dnes.“ Ví ale také, že Bůh dává všemu tvorstvu pokrm v čas příhodný, aby Boží tvorové neumírali hladem. Člověk se na to slovo může spoléhat na prvním místě; ale musí také s důvěrou čekat na ten příhodný čas k jídlu. „Ne samým chlebem..., ale také Božím slovem.“ Věř, důvěřuj, že se Pán o tebe postará, jak slíbil.

2. pokušení: Potom vede ďábel Ježíše do svatého města Jeruzaléma a tam ho vyvede na nejvyšší místo chrámu. Vrhni se dolů! Však je psáno, že Bůh svého vyvoleného nenechá zahynout, ale pošle své anděly k ochraně milovaného. To má být zkoušení, jestli Bůh ve prospěch Syna udělá zázrak. To je manipulace s Bohem, magie. Ze strany Ježíše by to bylo skoro citové vydírání: Jsem přece tvůj syn, přece bys mě nezklamal! Neptat se po Boží vůli a místo toho prosazovat svou vůli, ale tak, aby Bůh u toho asistoval.

Tak nějak Izraelci na poušti si reptáním vynucovali na Hospodinu zázrak vody ze skály; vyvolali tak velký Boží hněv. A Ježíš se v podobném pokušení ocitne znovu ještě na kříži: Sestup z kříže, jsi-li Boží Syn, a uvěříme ti! – Mohl by mu poslat legie andělů na pomoc. Syn se ale rozhodne poslechnout Otcovu vůli a nepodlehne tomuto pokušení – ani zde, ani tam. I když ďábel argumentuje Písmem, Ježíš se nedá zmást a odpoví jiným místem Písma, vhodnějším pro tuto situaci: „Nebudeš pokoušet Hospodina, svého Boha.“ Nebudeš zkoušet, kolik Pán Bůh vydrží, nebudeš provokovat jeho hněv.

3. pokušení: Ďábel vyvede Ježíše na vysokou horu a ukáže mu všechny království světa, jejich bohatství a slávu. Toto všechno ti dám, když se přede mnou pokloníš! Toto pokušení je jiného druhu. Ježíš má přejít od Hospodina na druhou stranu. Zde totiž nejde jen o nějaké sklonění hlavy. Ďábel žádá poklonění ve stylu starodávné proskynéze: padnutí před pánem do prachu, obličejem k zemi; ponížené podřízení se autoritě na trůnu tohoto světa: Jsi můj pán a já tvůj otrok; můj život ti patří. Má duše je cele ve tvých rukou. To je faustovské pokušení. Splní se ti každé přání, prožiješ mnoho rozkoší, dostaneš jakékoli bohatství. Ale jen s jednou podmínkou: Že se mi upíšeš vlastní krví, dáš mi svou duši. A já si ji od tebe vezmu, kdy budu chtít. – Ale Ježíš Hospodina za ďábla nevymění. Neupíše se pokušiteli. „Co je platno člověku, kdyby celý svět získal a své duši uškodil? A jakou dá člověk odměnu za svou duši, aby ji získal zpět? Ne, Ježíš se ďáblu klanět nebude, nestane se jeho vazalem. Odejdi, satane! „Pánu Bohu svému se budeš klanět a jeho jediného uctívat. Protože Ježíš nedal svou duši ďáblu, mohl ji obětovat za život světa. Protože se neupsal ďáblu svou krví, může jeho krev mazat naše dlužní úpisy, které by jinak byly rozsudky smrti. Tak může vracet duše těm, kteří je ďáblu prodali. To je vykoupení.

Pak ďábel Ježíše opustil, protože prohrál. Další šanci už nemá. A tu hned přistoupili andělé a sloužili Ježíšovi. Protože Ježíš odmítl chléb jen pro sebe, dostává ho teď vrchovatě, aby mohl obdarovat mnohé. Protože odmítl nárokovat si andělskou asistenci při samoučelném zázraku, dostává teď anděly jako diakony ke stolu hojnosti. Tu se na poušti prostírá hojný stůl Božího království. Oslava vítězství; něco podobného prožíváme my při sv. večeři Páně. Kristus nás obsluhuje. Ježíšova cesta má cíl u stolu Božího království. Ačkoli je lemovaná mnohými zkouškami a pokušeními, má smysl po ní jít. Následujme Ježíše. Amen

Ježíši Kriste, každý den jsme v pokušení opustit tvá přikázání a žít si podle svého, jak to dnes dělají skoro všichni. A nejednou také pokušením podléháme. Tak se dostáváme na závislosti na silách zla a ztrácíme svobodu. Ty jsi, Kriste, odolal d'áblu, a tak jsi získal moc vysvobozovat lidi z jeho područí. Prosíme, ujímej se i nás. Chraň nás před pokušením, které by bylo nad naše síly, a dej, ať se na cestě za tebou umíme navzájem povzbuzovat a pomáhat si. Amen

*Čtení: Dt 10,12-22 * Poslání: Jk 1,12 * Písně: 91/1-3.6/, S 319, 500, 678, 189B (1.4) * jh

Vstupní modlitba

Hospodine, náš nebeský Otče,
i v uplynulých dnech našeho života jsme přijali množství darů pro tělo i pro duši. Tvoje požehnání stále sestupuje a udržuje život, navzdory lidské nevděčnosti a vzpouře. Chválíme tě, že jsi věrný svým slibům, že zachováš podmínky pro život po všechny dny země. Děkujeme, že nezapomínáš na žádného a obdarováváš ve své milosti lidi dobré i zlé, věřící i nevěřící. Vyznáváme, že i nám nejednou chybí vděčnost. Jsme plni starostí, unaveni pracemi; dokonce ani v neděli nedovedeme odpočívat. Podle lidí v našem okolí si i my myslíme, že si musíme všechno sami připravit, abychom neměli nedostatek a byli šťastni. Prosíme, upevni naši důvěru v tebe a dej nám spolehnutí, že náš život není v rukou náhody nebo přírodních či ekonomických sil, ale v rukou našeho Stvořitele a Spasitele. Uč nás svým Duchem na tebe spoléhat a každodenně ti svěřovat své životy, své plány a tužby, svou práci. Dej nám pochopit, že nemá smysl se protivit tvé vůli a pomoz nám poznávat tvé cesty a kráčet po nich. Vždyť ve tvé blízkosti je největší blaho, jaké člověk může na tomto světě poznat, u tebe je síla, ochrana i spočinutí. Požehnej svému slovu, které dnes máme slyšet. Ať nás přivede blíž k Ježíši a uvede naše kroky na cestu pokoje; ať se tvým působením obnoví a projasní naše vztahy, ať dokážeme svou vírou žít a předávat dál, aby lidé v naší blízkosti poznali pravdu a došli spásy. Vyslyš nás pro Ježíše Krista, který s tebou žije a kraluje ve společenství Ducha svatého na věky. Amen

Přímluvy

Prosíme tě, Pane Ježíši Kriste,

za děti, které byly pokřtěny v tomto sboru; za jejich rodiče, aby jim předávali víru slovy i činy; aby je vedli k poslušnosti tvých přikázání a k lásce ke tvé církvi.

Ochraňuj děti před špatnými vlivy a dej, ať působením tvého slova a Ducha umějí rozlišit dobré od zlého a rozhodovat se pro dobré.

Prosíme za ty, kteří zde byli konfirmováni, aby našli osobní vztah k Ježíši Kristu a u něho orientaci v životě a pomoc.

Prosíme za kazatele laiky kteří pracují v seniorátě s dětmi a mládeží. Prosíme za seniorátního faráře pro mládež, aby jeho práce nebyla marná.

Prosíme za výchovu nejmladší generace v mateřských školách i v rodinách.

Dej ať rodiče nekladou překážky dětské víře a umožní dětem přijímat službu pracovníků církve.

Za učitelky nedělní školy v našem sboru i v celé církvi.

Za děti nemocné, postižené, děti žijící v neúplných rodinách, v dětských domovech. Dej, aby zakoušely lidskou lásku a poznaly tvoji lásku, na niž je vždycky spolehnutí.

Prosíme, ať je nám dospělým dítě vzorem důvěřivé a nekomplikované víry v tvou moc a lásku.

Otče náš, který jsi v nebesích...